

11. CONCLUZII, PROVOCĂRI ȘI POSIBILE PROPUNERI/INTERVENȚII

PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea haotică a zonelor periferice ale municipiului Timișoara, ce prezintă o structură urbană incoerentă dată de contopirea cartierelor istorice și o imagine neunitară a zonelor rezidențiale. 	<ul style="list-style-type: none"> Planificarea noilor dezvoltări la nivelul municipiului Timișoara prin PUG / PUZ-uri sau printr-un PATZM la nivelul zonei urbane / metropolitane. Elaborarea unui ghid de bune practici privind modul de construire specific municipiului și intervențiile permise în zonele rezidențiale în corelare cu caracteristicile specifice țesutului urban din fiecare cartier – inclusiv la nivelul noilor cartiere rezidențiale.
<ul style="list-style-type: none"> Existența unor spații verzi în zonele centrală și pericentrale care au potențialul de a fi integrate într-o rețea de spații verzi de importanță municipală. 	<ul style="list-style-type: none"> Valorificarea canalului Bega în vederea introducerii acestuia în rețeaua de spații publice și verzi amenajate din municipiu – reamenajare pistă de biciclete, amenajarea malurilor etc. Modernizarea/ reamenajarea (reamenajare peisagistică, amenajarea de spații de recreere, zone de socializare, locuri de joacă) / dotarea cu mobilier urban și echipamente inteligente a spațiilor verzi din zonele centrală și pericentrală. Extinderea infrastructurii de agrement a municipiului prin implementarea proiectelor care au în vedere amenajarea Pădurii Verzi și a noii zone de agrement din nordul Timișoarei. Identificarea unor terenuri libere în municipiul Timișoara și în localitățile din ZUF, cu precădere în zonele rezidențiale și localitățile componente și amenajarea de spații verzi și spații publice de interes local, comunitar. Amenajarea de coridoare verzi-albastre (coridoare ecologice) în lungul cursurilor de apă.
<ul style="list-style-type: none"> Municipiul beneficiază de o serie de facilități importante din perspectiva asigurării unui standard ridicat de viață și a atractivității municipiului. Se constată totuși lipsa unor facilități cheie pentru cartierele periferice din municipiu cât și 	<ul style="list-style-type: none"> Definitivarea zonelor de dezvoltare conform PUG Municipiul Timișoara astfel încât dezvoltările viitoare (zone rezidențiale, zone economice etc.) să vizeze doar zonele delimitate. Dezvoltarea dotărilor comunitare prin

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>pentru localitățile din ZUF – cf. studiului Calitatea vieții pe cartiere PUG Municipiul Timișoara.</p>	<p>modernizarea/construirea piețelor agroalimentare în zonele rezidențiale, dotărilor complementare (de învățământ, social, de sănătate, cultural etc.), pentru a deservi în mod echitabil, populația municipiului și a localităților componente ZUF.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea cartierelor periferice și a localităților din ZUF prin investiții în dotări, echipamente, utilități publice și servicii de calitate care să acopere nevoile locuitorilor.
<ul style="list-style-type: none"> Majoritatea dotărilor publice de interes supramunicipal sunt concertate în zona centrală a municipiului. 	<ul style="list-style-type: none"> Crearea unor poli rurali, care să asigure nivelul de dotări minimale necesare teritoriului (învățământ, sport-agrement, cultură, spații publice). Dezvoltarea localităților din ZUF prin investiții în dotări, echipamente, utilități publice și servicii de calitate care să acopere nevoile locuitorilor. Dezvoltarea unor proiecte de revigorare a spațiilor publice existente și de amenajare a unora noi la nivelul zonelor periferice și la nivelul ZUF.
<ul style="list-style-type: none"> Fenomenul puternic de expansiune urbană din ultimii 10 ani în toate localitățile incluse în ZUF. Extinderea masivă și dezordonată a municipiului în zonele învecinate și transferul de populație și activități spre comunele suburbane sunt de asemenea problematice, în condițiile în care densitatea urbană rămâne redusă. 	<ul style="list-style-type: none"> Existența unor ample rezerve de teren în interiorul teritoriului intravilan al municipiului în special în zona de nord cu potențial de dezvoltare a zonelor rezidențiale prevăzute cu dotări complementare, în zonele periferice aflate în curs de constituire. Adoptarea unor măsuri de limitare a expansiunii periferice necontrolate, produsă prin operațiuni punctuale și ne-contigue cu țesuturile pre-existente. Echiparea prealabilă a teritoriilor destinate urbanizării, în scopul evitării unor dezvoltări agresive cu factorii de mediu și cu dificultăți de conectare la restul orașului. Întărirea nucleelor de centralitate din teritoriu și regândirea unui sistem de centralități ierarhizat și adaptat nevoilor sporite de accesibilitate. Extinderea sistemului de spații publice/verzi care poate configura, la nivel teritorial, o tramă cu rol de susținere și relaționare a entităților construite.
<ul style="list-style-type: none"> Existența unui fond construit substanțial aferent activităților industriale, aflat în stare 	<ul style="list-style-type: none"> Reconversia funcțională a construcțiilor industriale nefuncționale, de pe teritoriul

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
rea, abandonat sau nefuncțional.	municipiului; inclusiv dezafectarea liniilor de cale ferată nefuncționale și utilizarea resurselor de teren în vederea realizării de obiective de utilitate publică.

PROFIL SOCIO - DEMOGRAFIC

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Accentuarea fenomenului de dependență demografică dintre populația activă și inactivă, favorizând apariția unor dezechilibre pe termen mediu și lung 	<ul style="list-style-type: none"> Măsuri de încurajare a natalității (de ex. oferirea de stimulente familiilor tinere și asigurarea infrastructurii suport și de educație în toate etapele de creștere a copiilor: creșe, locuri de joacă, grădinițe, afterschool, școli și licee performante, universități recunoscute prin calitatea actului educațional, etc.)
<ul style="list-style-type: none"> Accentuarea fenomenului de îmbătrânire demografică, similar cu tendința de la nivel județean, regional și național. 	<ul style="list-style-type: none"> Măsuri privind sprijinirea grupurilor dependente (vârstnicii) în procesul de îmbătrânire activă și adaptarea serviciilor publice la nevoile și posibilitățile acestora, servicii medicale și de geriatrie de calitate). Integrarea persoanelor vârstnice în programe suport pentru alte tipuri de servicii publice (de ex. asistarea copiilor în învățământul preșcolar).
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea demografică din comunele din Zona Urbană Funcțională în ultimii ani. 	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea de investiții care să facă această creștere demografică sustenabilă pe plan local (construcția de creșe, grădinițe, școli, locuri de joacă, parcuri, etc.)

PROFIL ECONOMIC

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Unele parcuri industriale existente dispun de terenuri și facilități neocupate, cum ar fi PITT sau Timișoara Airport Park. 	<ul style="list-style-type: none"> Maparea și inventarierea terenurilor disponibile pentru investiții la nivelul Zonei Urbane Funcționale și crearea unei platforme digitale de promovare a municipiului Timișoara ca destinație de investiții.
<ul style="list-style-type: none"> Nivelul insuficient de corelare a calificărilor disponibile cu necesitățile companiilor (de ex. deficit de forță de muncă în construcții, IT&C, etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea de parteneriate între AJOFM, marii angajatori din oraș, liceele cu profil vocațional și profesional și universitățile din municipiul Timișoara pentru organizarea de cursuri de orientare și reorientare profesională și pentru creșterea nivelului de calificare a forței de muncă din oraș.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> • Poziție relativ modestă în cadrul rating-ului European Innovation Scoreboard, comparativ cu alte regiuni din UE. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimularea sectorului CDI prin oferirea de avantaje și facilități pe plan local (de ex. oferirea de spații pentru amenajarea birouri și laboratoare, încurajarea PPP în domeniul cercetării, etc.)
<ul style="list-style-type: none"> • În anul 2020, capacitatea antreprenorială a scăzut față de anul 2018 și 2019. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimularea antreprenoriatului în perioada postpandemică și de criză energetică pentru a stimula revenirea și creșterea economică
<ul style="list-style-type: none"> • Prezența puternică a unor ramuri economice inovative precum IT&C reprezintă un element de potențial. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimularea acestor ramuri economice și oferirea de servicii suport pentru astfel de activități (de ex. spații pentru clădiri de birouri, etc.)

MOBILITATE URBANĂ

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> • Zona centrală a municipiului Timișoara este separata de centrul orașului prin două bariere, una naturală, râul Bega, în sud, și una antropică, căile ferate, în nord. • Inelele rutiere II, III, IV sunt incomplete și astfel se pune presiune pe inelul central. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ameliorarea legăturilor peste barierele ce înconjoară zona centrală, prin crearea de poduri/pasaje denivelate pentru rețeaua rutieră sau calea ferată, dar și legături dedicate pentru infrastructura nemotorizată (velo și pietonală). • PUG-ul Nou Timișoara propune închiderea inelului exterior, iar această propunere poate fi preluată în strategie.
<ul style="list-style-type: none"> • Intrările în oraș sunt congestionate. • Dimensionarea străzilor este atipică, intrările în oraș fiind în majoritar efectuate pe artere cu 2 benzi pe sens, iar zonele centrale au bulevarde cu 3 sau 4 benzi pe sens, fapt ce favorizează accesul în zona centrală cu mașina și astfel se contribuie la congestie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Construirea de parcuri de transfer (Park&Ride) la intrările în oraș și construirea de și culoare unice pentru transportul public. • Crearea de culoare dedicate pentru transportul public sau pentru biciclete pentru un acces mai facil al acestora în zona centrală.
<ul style="list-style-type: none"> • Expansiunea urbană din localitățile ZUF a municipiului Timișoara se realizează pe o tramă stradală inferioară, de categoria a III-a sau a IV-a. • Infrastructura din zonele aflate în expansiune este nemodernizată într-un procent semnificativ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Localitățile din ZUF trebuie să își planifice rețeaua secundară în relație cu cea principală, fără a deschide toate străzile de categoria a III-a direct în drumul principal. O rețea planificată ierarhizat poate determina și crearea unui centru urban (de cartier), care să asigure nevoile cotidiene ale cetățenilor și care să permită, pe termen mediu și lung, extinderea transportului public și în adâncimea localităților și doar de-a lungul drumului principal. • Modernizarea străzilor de pământ și pietriș.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Transportul public are o viteză medie redusă (aproximativ 15 km/h), iar timpul de deplasare cu acest mod de transport este cu 40% mai mare față de autovehicul. 	<ul style="list-style-type: none"> Prioritizarea transportului public poate fi făcută prin benzi dedicate pentru acesta. Este indicat ca acestea să fie amplasate pe mijlocul străzii urmând modelul „BRT – Bus Rapid Transit”, „LRT – Light Rail Tram” sau în sit unic combinat între autobuz și tramvai. De asemenea, se pot introduce și benzi speciale pentru autoturismele cu mai mult de o persoană la bord. Aceste benzi vor deservi vehiculele cu capacitate ridicată și vor descuraja utilizarea automobilelor personale cu o singură persoană la bord. Benzile se pot obține prin reconfigurarea principalelor artere de transport.
<ul style="list-style-type: none"> Modul în care este configurată rețeaua feroviară și cea de linii de tramvai face ca Timișoara să fie unul din puținele orașe ale României pretabile pentru revoltarea unui sistem de transport public de tip tram-tren. 	<ul style="list-style-type: none"> Modernizarea liniilor de cale ferată și a gărilor și haltelor aferente trenului metropolitan. Accesibilizarea gărilor și haltelor cu parcări sigure pentru biciclete, oferind intermodalitate între cele două mijloace de transport. Crearea de piste de biciclete, în special în localitățile din ZUF, care să asigure un traseu sigur și rapid către gări/halte. Crearea unei halte/gări centrale, în apropierea Parcului Botanic, pentru a crește accesibilitatea față de centrul orașului. Interconectarea liniilor de tramvai cu căile ferate ar permite o mai bună deservire a zonei metropolitane cu servicii de transport public de mare capacitate și cu emisii zero.
<ul style="list-style-type: none"> Teritoriile aferente Gării de Nord și a Zonei Industriale Calea Buziașului sunt bine conectate la rețeaua feroviară și dispun de spații libere ce pot fi vector de dezvoltare urbană. 	<ul style="list-style-type: none"> Adaptarea Gării de Nord și a posibilei gări Calea Buziașului în puncte intermodale de importanță metropolitană, care să asigure dispersia în noul teritoriu construit a călătorilor ce utilizează atât trenul metropolitan, cât și transportul public și cel nemotorizat în interiorul Municipiului Timișoara și acomodarea autovehiculelor personale în parcări de tip Park&Ride.
<ul style="list-style-type: none"> Transportul public suferă întârzieri constante din cauza congestiilor de trafic. 	<ul style="list-style-type: none"> Implementarea de culoare dedicate pentru transportul public poate crește viteza comercială de operare și poate promova transportul alternativ. Intrările în oraș pot fi construite în culoare unice atât pentru tramvai cât și pentru autobuz (ex. Calea Buziașului – Calea Stan Vidrighin)
<ul style="list-style-type: none"> Traficul generat de navetă nu este limitat și 	<ul style="list-style-type: none"> Construirea de parcări tip Park&Ride sau

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<p>ajunge în zona centrală, contribuit la congestie, în special a inelelor I și II.</p>	<p>Park&Bike în punctele cheie de intrare în oraș astfel încât traficul de navetă să fie limitat și promovarea transportului public prin măsuri de prioritizare a acestuia, de planuri tarifare care să asigure și biletul pentru transportul în comun împreună cu parcare în locațiile Park&Ride, și oferirea de soluții alternative de deplasare.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rețeaua de tramvai se află în proces de expansiune. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea eforturilor de expansiune a rețelei de tramvai în zona de nord a municipiului, cu posibilitatea de extindere către ZUF a municipiului Timișoara.
<ul style="list-style-type: none"> • Flota de vehicule se află în proces de reînnoire. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea eforturilor de reînnoire a parcului de autovehicule, atât pentru tramvaie cât și pentru autobuze electrice și troleibuze. • Noul parc de tramvaie necesită un nou depou.
<ul style="list-style-type: none"> • Zona centrală este pietonalizată, dar are potențial de extindere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea zonelor pietonalizate către parcuri, pentru a crea un areal extins.
<ul style="list-style-type: none"> • Zonele cartierelor de locuințe colective sunt cele mai nesigure pentru pietoni, având densitate mare de mașini și spații de trecere neadecvate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea de parcări multietajate supraterane sau subterane dispuse perimetral cartierelor pentru a elibera străzile interioare cvartalelor. • Crearea de zone rezidențiale și schimbarea designului străzii prin regenerare urbană pentru a crea spații sigure pentru deplasările nemotorizate.
<ul style="list-style-type: none"> • Starea infrastructurii pietonale scade treptat față de centrul municipiului, lipsind într-un procent semnificativ din localitățile aflate în ZUF. 	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea beneficiilor de a realiza trotuare în satele și comunele din ZUF. • Includerea trotuarelor în faza de proiectare a modernizării străzilor.
<ul style="list-style-type: none"> • Rețeaua de biciclete este extinsă ca suprafață în zona urbanizată a municipiului, dar este subdimensionată din punct de vedere al infrastructurii, iar intersecțiile sunt rezolvate sumar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea rețelei de biciclete prin metode sigure care să protejeze biciclistul și să nu deranjeze prietenul. • Extinderea și adaptarea rețelei la dimensiuni corespunzătoare (1,5m lățime de bandă pe magistrale) pentru a asigura siguranța necesară. Intervențiile de acest tip pot afecta spațiul carosabil. • Proiectarea intersecțiilor între piste de biciclete și între biciclete și autovehicule având în vedere siguranța, dar și eficiența de deplasare a acestora.
<ul style="list-style-type: none"> • Sistemul de bike-sharing este util, este limitat de relația strânsă cu sistemul de transport public, dar are potențial de creștere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adăugarea de stații pentru sistemul VeloTM, în special în zona gărilor din municipiu, dar și a comunelor din ZUF, fiind obligatoriu în

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
	<p>contextul unui tren metropolitan.</p> <ul style="list-style-type: none"> Extinderea și actualizarea flotei cu biciclete de tip dockless (fără stație) ce sunt urmărite prin GPS și pot fi utilizate fără a fi înapoiate într-o stație. Acest tip de biciclete aduce o flexibilitate mai mare rețelei, dar și riscuri și nevoi de management superioare.
<ul style="list-style-type: none"> Multe localități adiacente municipiului se află într-o izocronă de 35 de minute de mers cu bicicleta. 	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea pistelor de biciclete ca alternativă la navetism trebuie continuată și către alte UAT-uri din aria ZUF.

EDUCAȚIE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Infrastructura școlară preuniversitară din municipiul Timișoara necesită intervenții de modernizare și dotare. 	<ul style="list-style-type: none"> Modernizarea instituțiilor de învățământ din municipiu (laboratoare, săli de clasă, săli de sport, etc.)
<ul style="list-style-type: none"> Datorită atractivității serviciilor de educație locale, municipiul Timișoara a atras efective însemnate de elevi din UAT-urile aflate în proximitate, iar dezvoltarea imobiliară înregistrată în ultimii 10 ani a atras noi locuitori în zonă. Astfel, în prezent există o cerere mare pentru infrastructură școlară de proximitate, fapt ce încă nu poate fi asigurat unitar datorită lipsei unor programe de dezvoltare de noi facilități educaționale. 	<ul style="list-style-type: none"> Construirea de noi grădinițe și școli primare în proximitatea cartierelor noi și a celor în curs de dezvoltare, pentru a asigura acces facil pe plan teritorial la serviciile educaționale.
<ul style="list-style-type: none"> Municipiul Timișoara are unități de învățământ care se bucură de rezultate școlare deosebit de bune, exprimate în rate înalte de promovabilitate la evaluarea națională și la examenul de Bacalaureat, precum și la olimpiade școlare. 	<ul style="list-style-type: none"> Încurajarea performanței școlare prin burse alocate elevilor și profesorilor care obțin rezultate remarcabile, și posibil indexarea acestora cu rata inflației pentru a crește stimularea financiară.
<ul style="list-style-type: none"> Cercetarea și învățământul universitar din oraș este foarte bine dezvoltat, cu o importanță semnificativă în cadrul învățământului universitar din România. 	<ul style="list-style-type: none"> Continuarea sprijinirii universităților din municipiul Timișoara și stimularea parteneriatelor publice-private prin care are loc transferul tehnologic al rezultatelor cercetării din cadrul universităților.

SĂNĂTATE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Capacitatea infrastructurii serviciilor de sănătate acoperă nevoile existente dar trebuie extinsă pentru a face față provocărilor viitoare și pentru creșterea accesului populației la 	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accesului populației la unitățile medicale prin stimularea apariției de puncte de lucru și centre medicale de bază, precum și cabinete de medicină de familie, la distanțe

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
servicii de sănătate	rezonabile, în zonele locuite, inclusiv în UAT-urile din ZUF
<ul style="list-style-type: none"> Unitățile medicale publice necesită investiții permanente 	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea unui profil medical al ZUF Timișoara și investirea prioritară spre sectoarele cele mai slab dezvoltate
<ul style="list-style-type: none"> Cu un coeficient de dependență a persoanelor vârstnice în creștere și cu o rată de îmbătrânire demografică în creștere la nivelul municipiului Timișoara, este de așteptat ca necesarul de servicii medicale să crească 	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea infrastructurii de servicii prin creșterea capacității acestora și prioritizarea dezvoltării serviciilor medicale dedicate vârstnicilor și copiilor
<ul style="list-style-type: none"> Județul Timiș se confruntă cu creșterea ratelor de morbiditate spitalizată prin boli ischemice ale inimii și morbiditatea spitalizată prin diabet zaharat precum și cu o rată în creștere a mortalității prin bolile aparatului respirator 	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea programelor de prevenție, mai ales în zonele cu acces redus la servicii medicale Prioritizarea dezvoltării serviciilor medicale pe categoriile de afecțiuni care prezintă creșteri în ultimii ani
<ul style="list-style-type: none"> Pentru îmbunătățirea continuă a stării de sănătate a populației este necesară accesibilizarea serviciilor medicale pentru toți cetățenii din ZUF Timișoara 	<ul style="list-style-type: none"> Digitalizarea sistemului medical prin soluții E-Health Dezvoltarea asistenței medicale primare în mediile defavorizate Programe care să asigure accesibilitatea serviciilor medicale pentru persoanele vulnerabile și din medii defavorizate sau sărace, ex.: reînființarea cabinetelor stomatologice și a cabinetelor medicale școlare Implementarea de campanii de conștientizare privind nevoia adoptării unui stil de viață sănătos Implementarea de campanii de prevenție și depistare a afecțiunilor

SERVICII SOCIALE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Unele centre de servicii funcționează la capacitate maximă, existând riscul ca sistemul să nu poată să satisfacă posibile creșteri de solicitări în viitor 	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea capacității de furnizare a serviciilor prin extinderea infrastructurii existente și înființarea de noi servicii
<ul style="list-style-type: none"> Infrastructura de servicii sociale necesită investiții permanente în vederea menținerii unei calități ridicate a serviciilor 	<ul style="list-style-type: none"> Alocarea de investiții în domeniile asistenței sociale cele mai slab dezvoltate. Modernizarea permanentă a infrastructurii
<ul style="list-style-type: none"> Numărul de copii și adulți cu dizabilități este în creștere ușoară în ultimii ani. Această tendință 	<ul style="list-style-type: none"> Eficiențizarea procesului de identificare a nevoilor pentru segmentele de beneficiari în

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<p>poate genera provocări viitoare privind capacitatea sistemului de servicii sociale</p>	<p>creștere</p> <ul style="list-style-type: none"> Adaptarea serviciilor la nevoile existente. Atragerea furnizorilor privați de servicii sociale pentru încheierea de parteneriate prin intermediul cărora efortul de furnizare a serviciilor sociale să fie suplimentat Înființarea de noi centre de servicii
<ul style="list-style-type: none"> Sistemul public de asistență socială trebuie consolidat pentru a putea face față provocărilor viitoare. Cu coeficienți de dependență a persoanelor vârstnice în creștere și cu o rată de îmbătrânire demografică în creștere, este de așteptat ca necesarul de servicii sociale să crească. 	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea colaborării cu fundații și asociații furnizoare de servicii sociale Prevenirea instituționalizării, în cazul vârstnicilor, prin dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu și stimularea îngrijirii informale

CULTURĂ, PATRIMONIU, TURISM, SPORT ȘI TIMP LIBER

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Necesitatea dezvoltării vocației turistice și a unei identități consolidate a municipiului Timișoara – în special în contextul anului 2023 când Timișoara este Capitala Europeană a Culturii. Notorietatea de pol cultural major la nivel național a municipiului Timișoara, ce trebuie menținută și consolidată. 	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea unui proiect complex de actualizare și implementare a unei strategii de dezvoltare și marketing turistic (inclusiv post 2023 și de capitalizare a titlaturii Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023). Promovarea mai intensă a valorii municipiului Timișoara și a zonei urbane funcționale a acestuia – promovarea artiștilor locali, promovarea proiectelor realizate în parteneriate cu alte județe sau între UAT-uri, promovarea sectorului cultural-creativ mult mai bine etc. Dezvoltarea unui sistem de signalistică la nivelul municipiului și ZUF Timișoara, prin intermediul căruia să fie promovate atracțiile culturale din tot arealul într-o manieră atractivă și unitară. Utilizarea ambasadurilor culturale (personalități reprezentative) pentru promovarea pe piețe-țintă. Sprijinirea instituțiilor culturale și din ZUF în organizarea unor evenimente majore la nivel local și/sau județean. Sprijinirea instituțiilor culturale și din ZUF în promovarea și internaționalizarea creațiilor și artiștilor locali. Sprijinirea unui program de organizare de evenimente culturale inedite prin asociere cu o

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
	<p>serie de locații noi și continuarea Programului Cultural Timișoara Capitală Europeană a Culturii și în următorii ani.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Slaba promovare a patrimoniului natural aflat în zona urbană funcțională a municipiului Timișoara și utilizarea acestor resurse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea de campanii tematice / sezoniere pentru promovarea patrimoniului natural. • Includerea în circuitul turistic a localităților din ZUF prin activitățile turistice soft (plimbări în natură, ture de ciclism cu popasuri în diferite localități sau puncte, picnicuri organizate etc.) • Amenajarea rezervațiilor importante în scopul accesului și vizitării facile prin ghidaj și prin marcarea punctelor de interes. Amenajările trebuie realizate conform legislației privind protecția mediului.
<ul style="list-style-type: none"> • Necesitatea dezvoltării infrastructurii și serviciilor turistice din municipiu și din localitățile componente ale zonei urbane funcționale, în vederea asigurării cadrului necesar pentru practicarea tuturor tipurilor de turism pe toată perioada anului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea actorilor locali în dezvoltarea de programe care să stimuleze turismul în municipiul Timișoara și în localitățile din ZUF. • Facilitarea parteneriatelor între actorii din domeniul turismului (spre exemplu, unități de cazare – organizatori de tururi ghidate – instituțiile culturale etc.) pentru realizarea / promovarea unor tururi de complexități diferite inclusiv Timișoara – ZUF. • Implementarea unui program de modernizare continuă a infrastructurii turistice care necesită lucrări de reabilitare / extindere / dotare – în special în localitățile din ZUF în care acestea nu există. • Dezvoltarea unui sistem de monitorizare a satisfacției vizitatorilor pentru determinarea intereselor și tendințelor de călătorie ale acestora.
<ul style="list-style-type: none"> • Necesitatea dezvoltării infrastructurii și serviciilor sportive, în vederea asigurării cadrului necesar pentru practicarea sportului de masă sau de performanță. 	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea sportului către comunitate prin campanii de activare, precum simulatoare sportive sau evenimente și activități sportive în aer liber – pe faleza râului Bega, în zonele naturale, în Pădurea Verde etc. • Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda sportivă a municipiului pe parcursul unui an – poate fi cuplată cu o platformă integrată de promovare a județului. • Sprijinirea organizării de evenimente sportive majore care să sporească vizibilitatea activităților sportive în municipiul Timișoara și ZUF – de exemplu evenimente tip Color Run –

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
	nu numai în Timișoara
<ul style="list-style-type: none"> • Insuficienta dezvoltare și promovare a ofertei de agrement la nivelul municipiului Timișoara și a localităților din zona urbană funcțională. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea oportunităților de petrecere a timpului liber prin crearea / reactivarea unor zone noi / neconvenționale pentru petrecerea timpului liber. • Dezvoltarea dotărilor de agrement existente la nivel municipal și construirea unor noi. • Amenajarea unor trasee ciclabile care să conecteze zone de interes – ex. proiectele realizate recent de tipul Vară în Metropolă.
<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea insuficientă a ofertei culturale disponibile la nivelul teritoriului – în special în localitățile din zona urbană funcțională. 	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea sporită și diversificată a patrimoniului cultural (material și imaterial), în special cel prezent în zone mai puțin cunoscute din municipiul Timișoara sau din ZUF – cum sunt cartierele istorice sau zone cu specific autentic și bogat în patrimoniu din ZUF. • Dezvoltarea unui sistem de signalistică la nivelul municipiului și a localităților din ZUF (se poate extinde chiar la nivel județean) prin intermediul căruia să fie promovate atracțiile culturale din tot teritoriul într-o manieră atractivă și unitară. • Organizarea de spectacole itinerante și de activități educaționale în localitățile din ZUF pentru sporirea accesului la oferta culturală și diversificarea acestora.
<ul style="list-style-type: none"> • Provocări în ceea ce privește starea echipamentelor culturale – în special cele care sunt monumente sau pentru care nu s-au mai realizat lucrări de amenajare și dotare din zonele limitrofe ale municipiului și ZUF Timișoara. 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea de noi dotări precum spații multifuncționale pentru evenimente, sedii ale unor instituții culturale, cămine culturale, biblioteci și centre culturale în UAT-urile din ZUF care nu sunt suficient de deservite. • Inventarierea și valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din Timișoara și ZUF pentru transformarea lor în echipamente socio-culturale. • Încurajarea utilizării noilor tehnologii XR (VR – Realitate Virtuală, AR – Realitate Augmentată, MR – Realitate Mixtă) pentru îmbogățirea mijloacelor de prezentare / reconstrucție a resurselor culturale, dar și pentru a oferi un acces mai facil la acestea. • Implementarea unui program de modernizare a instituțiilor publice de cultură astfel încât să ofere servicii necesare și de calitate.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea unui ghid de amenajare a instituțiilor publice de cultură astfel încât acestea să implementeze instrumente moderne de prezentare și descriere a ofertei culturale.
<ul style="list-style-type: none"> Valorificarea insuficientă a patrimoniului imaterial, precum și a ofertei culturale disponibile la nivelul municipiului Timișoara și a localităților din zona urbană funcțională. 	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea unor serii de povești urbane reale sau augmentate care pot crea un fundal atractiv pentru o serie de evenimente culturale, tradiționale, meșteșugărești etc. Încurajarea dezvoltării / reînvierii unor tradiții și activități tradițională din Timișoara sau ZUF.
<ul style="list-style-type: none"> Municipiul Timișoara beneficiază de un vast patrimoniu construit valoros, recunoscut la nivel național, care necesită în mod constant operațiuni de protejare și valorificare. Existența a numeroase clădiri monumente istorice sau clădiri amplasate în arealul centrului istoric aflate în stare precară/de precolaps sau asupra cărora au fost realizare intervenții neadecvate. 	<ul style="list-style-type: none"> Restaurarea/ reabilitarea construcțiilor de patrimoniu aflate în domeniul public al municipiului prin proiecte complexe, integrate și refuncționalizarea acestora pentru a include activități care contribuie activ la viața urbană a comunității locale și la creșterea notorietății turistice a municipiului. Organizarea de întâlniri cu proprietarii în vederea implementării de proiecte de reabilitare a fondului construit cu valoare de patrimoniu. Organizarea unor consultări și dezbateri publice vederea implementării de proiecte de reabilitare a fondului construit cu valoare de patrimoniu. Dezvoltarea unei platforme online de promovare a proiectelor de reabilitare / restaurare a monumentelor istorice care adăpostesc activități culturale, sociale sau turistice. Promovarea bunelor practici în domeniul protejării patrimoniului construit, la nivel local, regional și național. Aplicarea de sancțiuni financiare pentru proprietarii clădirilor monumente istorice aflate în stare avansată de degradare sau pentru cei care efectuează intervenții neadecvate asupra clădirilor cu valoare de patrimoniu.
<ul style="list-style-type: none"> Lipsa unei baze de date privind starea de conservare a monumentelor istorice din municipiul Timișoara și ZUF. 	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unei baze de date urbane cuprinzând informații tehnice și juridice despre toate imobilele monumente istorice, imobilele incluse în limitele zonelor construit protejate sau în limitele ansamblurilor și siturilor urbane înscrise LMI 2015 cu actualizările realizate în ultimii ani și monumentele propuse pentru

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Necesitatea realizării unor intervenții de reabilitare/restaurare a monumentelor istorice și a clădirilor din municipiul Timișoara și ZUF, de bună calitate, care să respecte principiile moderne ale restaurării și intervenției asupra clădirilor cu valoare culturală ridicată și care să aibă în vedere protecția mediului și diminuarea impactului schimbărilor climatice. 	<p>clasare.</p> <ul style="list-style-type: none"> Elaborarea unui regulament local de arhitectură și estetică urbană, de conformare, de întreținere și de cromatică a fațadelor clădirilor situate centrul istoric al municipiului Timișoara. Promovarea mai bună a ghidului de bune practici privind intervențiile în centrul istoric și în zonele construite protejate (inclusiv tehnici constructive, signaletică, amenajare vitrine, reclame). Organizarea de întâlniri cu proprietarii în vederea implementării de proiecte de reabilitare a fondului construit cu valoare de patrimoniu. Continuarea programelor existente și derularea de noi programe periodice de formare de specialiști (arhitecți, ingineri, restauratori componente artistice) și meșteri locali specializați în restaurarea patrimoniului. Derularea de programe de formare în parteneriat cu unități de învățământ universitar, instituții culturale, ONG-uri din România și din exterior, instituții subordonate Ministerului Culturii etc.

SERVICII COMUNITARE DE UTILITATE PUBLICĂ

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> La nivelul municipiului și a zonei sale urbane funcționale există un dezechilibru între producția limitată și consumul ridicat de energie electrică. Facilitățile de producere a energiei din surse regenerabile sau în cogenerare sunt foarte limitate ca număr și capacitate. Deși există un trend pozitiv, numărul de prosumatori este încă modest. 	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea capacităților de producere a energiei electrice în sistem de cogenerare de înaltă eficiență la nivelul centralelor termice care deserveșc sistemul centralizat de termoficare Instalarea de panouri solare pe clădirile publice pentru acoperirea parțială a necesarului de consum Amenajarea de parcuri fotovoltaice ale autorităților locale pentru asigurarea necesarului de energie al sistemului de iluminat public și al clădirilor din proprietatea UAT-urilor Sprijinirea proprietarilor privați în vederea trecerii la statutul de prosumator, prin instalarea de facilități proprii de producere a energiei din surse regenerabile

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
	<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea în scop de încălzire a resurselor geotermale
<ul style="list-style-type: none"> • Sistemul centralizat de termoficare este funcțional și deservește peste o treime dintre locuințe, o bună parte din agenții economici și majoritatea instituțiilor publice. Viitorul acestuia este însă incert, în condițiile în care utilizează pe scară largă cărbune pentru producerea de agent termic, rețeaua de transport și distribuite este doar în mică măsură modernizată, generând pierderi foarte mari, numărul debranșărilor este în creștere, operatorul public este în insolvență, iar neplata certificatelor verzi a condus la aplicarea unor amenzi foarte mari. În plus, creșterea abruptă a prețului la combustibili în anul 2022 a condus și la nevoia unor subvenții mărite suportate cu greu de la bugetul local. 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea unor noi capacități de producere a agentului termic în sistem de cogenerare (motoare termice pe bază de gaz natural) și renunțarea completă la utilizarea cărbunelui, astfel încât să se reducă poluarea și să nu mai fie nevoie de plata certificatelor verzi • Integrarea producerii de energie din resurse regenerabile (fotovoltaică, hidrogen verde) în sistemul centralizat de termoficare • Reabilitarea (prin înlocuire) a conductelor de transport și distribuție a agentului termic, în continuarea lucrărilor realizate și în curs • Atragerea de noi consumatori în sistemul centralizat de termoficare și implementarea distribuției pe orizontală la nivelul acestora • Derularea unei campanii de rebranșare treptată a locuințelor la sistemul de termoficare
<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura de transport și distribuție a gazelor naturale nu deservește toate localitățile din Zona Urbană Funcțională, iar cea existentă, mai ales la nivelul municipiului Timișoara și a unor comune învecinate, necesită lucrări de modernizare 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea infrastructurii inteligente de distribuție a gazelor naturale în localitățile nedeservite (de ex. comuna Dudeștii Noi) • Modernizarea rețelei existente de distribuție a gazelor naturale (conducte, branșamente, stații de reglare-măsurare) • Realizarea conductelor de transport între Timișoara și Moravița, respectiv între SRM1 și SRM2 Timișoara
<ul style="list-style-type: none"> • Deși operatorii publici și privați au alocate sume importante în acest sens în ultimii ani, rețeaua de transport și de distribuție a energiei electrice necesită încă investiții majore, mai ales în contextul creșterii interesului pentru producerea de energie regenerabilă 	<ul style="list-style-type: none"> • Finalizarea LEA 400 kV Reșița-Timișoara-Săcălaz-Arad • Finalizarea procesului de implementare a contorizării inteligente • Modernizarea rețelelor electrice și îngroparea acestora în subteran, oriunde este posibil, inclusiv înlocuirea transformatoarelor, a celulelor electrice etc. • Construirea de noi stații de transformare
<ul style="list-style-type: none"> • Dacă în majoritatea comunelor din Zona Urbană Funcțională sistemele de iluminat public au fost echipate cu corpuri de iluminat LED, la nivelul municipiului Timișoara procesul de modernizare a fost unul mai lent, astfel că mai puțin de 15% din punctele luminoase au fost înlocuite, ceea ce 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea lucrărilor de modernizare a sistemelor de iluminat public, prin trecerea la corpuri de iluminat de tip LED, prevăzute cu sisteme de telegestiune și dimming.

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>generează costuri ridicate cu energia.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Existența unor zone de extindere, atât rezidențiale cât și cu alt profil funcțional (economic, de agrement), mai ales la periferia municipiului și în comunele din zona urbană funcțională care nu dispun încă de utilități 	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea, inclusiv în PPP cu operatorii de utilități, a rețelelor de energie electrică, iluminat public, apă-canal, telecomunicații, gaze naturale / termoficare în zonele de dezvoltare Implementarea unor reglementări urbanistice mai stricte care să interzică realizarea de construcții noi înainte de asigurarea utilităților în zonă
<ul style="list-style-type: none"> În ultimii 15 ani autoritățile locale au investit sume importante, preponderent din fonduri europene și guvernamentale pentru reabilitarea termică a clădirilor publice și a blocurilor de locuințe. Cu toate acestea, mai puțin de 5% din blocurile din Timișoara au beneficiat de lucrări de creștere a performanței energetice realizate cu fonduri publice, iar o bună parte dintre clădirile publice necesită astfel de intervenții. 	<ul style="list-style-type: none"> Implementarea de măsuri de renovare integrată (în cazul în care sunt necesare și lucrări de consolidare), aprofundată / moderată a clădirilor publice și a blocurilor de locuințe, inclusiv realizarea/reabilitarea sistemelor de încălzire, climatizare/ventilare, umbrire, a iluminatului interior, a sistemelor tehnice, a celor de management integrat, instalarea de sisteme de producere a energiei electrice și termice din surse regenerabile (pompe de căldură, panouri solare etc.) Stimularea și sprijinirea proprietarilor de locuințe pentru derularea în regie proprie a lucrărilor de renovare energetică și de dotare cu instalații de producere a energiei electrice și termice din surse regenerabile
<ul style="list-style-type: none"> Operatorii privați de telecomunicații au investit sume importante pentru extinderea infrastructurii de profil și furnizarea unor servicii de calitate, la prețuri rezonabile în comparație cu alte State Membre. Totuși, mare parte din aceste rețele sunt aeriene și conduc la un aspect neplăcut al spațiilor publice și al clădirilor împânzite de zeci de cabluri. În altă ordine de idei, sistemele de supraveghere video au fost extinse de către autoritățile locale, însă nu acoperă încă toate zonele vulnerabile. 	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea infrastructurii de canalizație subterană și constrângerea operatorilor pentru trecerea cablurilor aeriene în subteran Extinderea rețelei de hotspot-uri pentru Wi-Fi gratuit în spații publice, mai ales în localitățile rurale și în zonele turistice Extinderea și modernizarea infrastructurii de supraveghere video a zonelor publice vulnerabile Integrarea Poliției Rutiere în Centrul de monitorizare a ordinii publice și de monitorizare a traficului
<ul style="list-style-type: none"> Aderarea majorității covârșitoare a UAT-urilor din Zona Urbană Funcțională la ADI Apă-Canal și delegarea serviciilor de acest tip către un operator regional a adus beneficii legate de accesul la fonduri europene pentru investiții și de calitatea serviciilor furnizate consumatorilor. În schimb, comunele care au optat pentru sisteme proprii întâmpină încă 	<ul style="list-style-type: none"> Finalizarea investițiilor demarate de operatorul regional de apă-canal cu fonduri POIM și proprii, precum și valorificarea de către acesta a oportunităților noi de finanțare (de ex. PODD) Finalizarea investițiilor demarate de autoritățile locale, cu fonduri

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>probleme multiple (surse de apă insuficiente, calitate precară a apei distribuite, accesul limitat la fonduri europene etc.). Per ansamblu, în fiecare UAT există investiții în curs în domeniul apă-canal, care nu acoperă însă toate nevoile identificate</p>	<p>guvernamentale (PNI Anghel Saligny, PNDL), europene (PNDR, PNRR) și proprii, în infrastructura de apă și apă uzată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea de soluții financiare în vederea extinderii rețelelor în zonele care nu sunt cuprinse în proiectele aflate în derulare / pregătire • Preluarea de către operatorul regional a întregii infrastructuri de apă-canal din Zona Urbană Funcțională • Continuarea procesului de sectorizare a rețelei de apă-canal din municipiul Timișoara și implementarea unor sisteme automatizate de monitorizare automată a debitelor și a presiunii
<ul style="list-style-type: none"> • Timișul se numără printre județele din România care dispun deja de un Sistem Integrat de Management al Deșeurilor (SMID) funcțional, realizat cu fonduri europene. Aderarea tuturor UAT-urilor la ADID Timiș a permis accesarea de fonduri europene pentru a realiza acest SMID, precum și delegarea serviciilor de colectare și transport a deșeurilor menajere și asimilate către un operator unic, care a început deja, în cadrul unui pilot, colectarea selectivă a biodeșeurilor și implementarea principiului "Plătești pentru cât arunci". Totuși, continuă să existe deficiențe legate de modul în care populația colectează separat deșeurile, de aspectul punctelor gospodărești, de transferul, sortarea, compostarea și reciclarea deșeurilor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Construirea unei instalații complexe de tratare a deșeurilor provenite din zona de colectare Timișoara (linie de sortare a deșeurilor reciclabile; linie de tratare mecanică a deșeurilor reziduale; linie de digestie anaerobă pentru deșeurile biodegradabile colectate separat; linie de digestie anaerobă pentru fracția organică din deșeurile reziduale) • Implementarea pe scară largă a colectării separate a biodeșeurilor, a deșeurilor textile, respectiv a instrumentului economic "plătești pentru cât arunci" • Îmbunătățirea colectării separate a deșeurilor, prin amenajarea de insule ecologice inteligente, colectarea reciclabilelor din poartă în poartă pe 3 fracții separate, colectarea separată a biodeșeurilor din piețe și a deșeurilor verzi din parcuri, colectarea separată a deșeurilor stradale din coșuri de gunoi de cele din activitatea de măturat stradal, colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase etc. • Retehnologizarea / modernizarea stației de transfer Timișoara • Realizarea unei capacități de compostare a deșeurilor verzi • Derularea de campanii de conștientizare a populației privind implementarea colectării separate a deșeurilor menajere, în special a deșeurilor reciclabile, a celor de electronice și electrocasnice, a uleiului uzat alimentar și a

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
	<p>biodeșeurilor, precum și de promovare a utilizării compostului în agricultură</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea de centre de aport voluntar în municipiul Timișoara și în comunele din Zona Urbană Funcțională • Introducerea în programa școlară pentru învățământul preuniversitar de tematici cu privire la prevenirea generării deșeurilor menajere • Intensificarea controalelor din partea autorităților locale cu privire la abandonarea deșeurilor în spații publice, cu precădere a celor din construcții • Sprijinirea investițiilor private pentru realizarea de capacități suplimentare de reciclare a ambalajelor

PROTECȚIA MEDIULUI ȘI ADAPTAREA LA SCHIMBĂRI CLIMATICE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> • Cadrul natural de pe teritoriul municipiului și a zonei sale urbane funcționale este unul puternic antropizat de peste două secole, cu foarte puține areale împădurite, care nu sunt integrate într-un sistem integrat de coridoare verzi-albastre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea / completarea inelului verde al municipiului Timișoara • Realizarea de coridoare verzi-albastre de-a lungul cursurilor de apă și a suprafețelor lacustre • Executarea de lucrări de împădurire • Realizarea de perdele de protecție forestieră de-a lungul căilor de comunicații
<ul style="list-style-type: none"> • Deși municipiul dispune de o salbă masivă și compactă de spații verzi de-a lungul Begăi, care au fost parțial modernizate, respectiv de o pădure de mari dimensiuni în extremitatea nord-estică, accesul la astfel de facilități este foarte limitat în cartierele din afara centrului și în comunele din jur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea rețelei de spații verzi, cu precădere în cartierele cu o densitate ridicată a locuirii și în comunele din zona urbană funcțională • Reabilitarea / modernizarea și întreținerea peisagistică a spațiilor verzi existente • Transformarea Pădurii Verzi într-o pădure-parc • Implementarea unui program de plantare de copaci în spațiile publice (aliniamente, scuaruri, parcuri, curți ale instituțiilor etc.) • Finalizarea registrului spațiilor verzi din municipiu

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> Existența mai multor arii protejate de importanță internațională, parte a rețelei Natura 2000 și cu rol major în conservarea de habitate și specii valoroase, care sunt însă expuse presiunii antropice tot mai puternice 	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea / actualizarea și implementarea planurilor de management ale siturilor Natura 2000 și rezervațiilor de importanță naturală existente Extinderea ariilor naturale protejate pentru a preveni afectarea biodiversității Realizarea de coridoare ecologice pentru habitate și specii
<ul style="list-style-type: none"> Deși activitățile industriale poluante s-au restrâns semnificativ față de perioada comunistă, utilizarea combustibililor fosili pentru încălzire și creșterea traficului auto condus la depășiri la diferiți poluanți cu rol negativ asupra sănătății 	<ul style="list-style-type: none"> Implementarea măsurilor cuprinse în Planul Integrat de Calitate a Aerului pentru Aglomerarea Timișoara pentru indicatorii dioxid de azot, oxizi de azot și particule în suspensie PM10 Implementarea Planului de menținere a calității aerului în județul Timiș 2020-2024 Extinderea rețelei proprii de stații de monitorizare a calității aerului și informarea populației cu privire la parametrii măsurați
<ul style="list-style-type: none"> Corpurile de apă de suprafață și chiar freatice de la nivelul municipiului și a teritoriului zonei urbane funcționale au o stare chimică proastă și un potențial ecologic redus 	<ul style="list-style-type: none"> Extinderea infrastructurii de apă și apă uzată, inclusiv conectarea tuturor localităților la stații de epurare cu treaptă terțiară Modernizarea tuturor stațiilor de epurare ale agenților economici și instituțiilor Inventarierea și monitorizarea foselor septice Prevenirea și combaterea depozitării ilegale a deșeurilor în albiile sau pe malurile cursurilor de apă, inclusiv prin realizarea de centre de aport voluntar Promovarea utilizării raționale a îngrășămintelor și produselor chimice în agricultură și tranziția treptată la producția ecologică Colectarea și managementul corespunzător al deșeurilor de grajd
<ul style="list-style-type: none"> Existența unor fenomene tot mai accentuate de degradare a terenurilor, inclusiv pe fondul subfinanțării lucrărilor de îmbunătățiri funciare, și existența unor situri potențial contaminate 	<ul style="list-style-type: none"> Identificarea, inventarierea, investigarea și remedierea siturilor potențial contaminate Reabilitarea, modernizarea și întreținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare (desecare, combatere eroziune etc.)

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
	<p>existente</p> <ul style="list-style-type: none"> • Repunerea în funcțiune a sistemului de irigații Șag-Topolovăț și extinderea infrastructurii în alte zone cu deficit de apă
<ul style="list-style-type: none"> • Pe fondul traficului auto în creștere, poluarea fonică afectează zeci de mii de persoane din municipiu și din comunele traversate de drumuri intens circulate 	<ul style="list-style-type: none"> • Actualizarea hărților de zgomot, elaborarea și implementarea planului de acțiune pentru reducerea și gestionarea zgomotului
<ul style="list-style-type: none"> • La nivelul municipiului și a zonei sale urbane funcționale se manifestă tot mai frecvent fenomene meteo periculoase asociate cu schimbările climatice, mai ales sub forma valurilor de căldură, a secetei prelungite, a furtunilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și implementarea unei strategii de adaptare la schimbările climatice, cu accent pe identificarea și reducerea insulelor de căldură urbană, amenajarea de trasee umbrite, colectarea apei meteorice și utilizarea acesteia pentru sisteme inteligente de irigare a spațiilor plantate, climatizarea în sistem centralizat a locuințelor, informarea și conștientizarea populației etc.
<ul style="list-style-type: none"> • Municipiul Timișoara și zona sa urbană funcțională sunt expuse unei multitudini de riscuri naturale și antropice care au produs în trecut numeroase pagube și chiar pierderi de vieți omenești, cele mai importante fiind inundațiile, cutremurele, accidentele rutiere și incendiile 	<ul style="list-style-type: none"> • Actualizarea și implementarea planurilor de analiză și acoperire a riscurilor, a hărților de hazard și a diferitelor planuri de intervenție • Extinderea, reabilitarea și întreținerea infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor (diguri, lucrări de regularizare, decolmatări, apărări de maluri etc.) • Inventarierea, expertizarea și consolidarea clădirilor publice și private cu risc seismic ridicat • Prevenirea, inclusiv prin adoptarea de măsuri drastice de control, a incendiilor, cu precădere a celor de vegetație • Implementarea de reglementări și de măsuri de sistematizare / organizare a circulației care să reducă riscul de producere a accidentelor rutiere • Implementarea de soluții inteligente care să permită identificarea în timp real și remedierea rapidă a avariilor la diferitele rețele de utilități publice
<ul style="list-style-type: none"> • Serviciile profesionale, voluntare și private pentru situații de urgență intervin cu promptitudine și profesionalism la zeci de mii de cazuri, însă nivelul de dotare cu mijloace de intervenție și numărul 	<ul style="list-style-type: none"> • Dotarea ISU Banat și a SVSU din fiecare UAT cu mijloace de intervenție moderne • Ocuparea posturilor vacante din

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
personalului rămân insuficiente	<p>organigrama ISU, recrutarea și formarea de voluntari</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea de campanii de informare, conștientizare, educare a publicului privind reacția în cazul unor situații de urgență, inclusiv prin organizarea de exerciții practice • Extinderea și modernizarea infrastructurii de alarmare / avertizare sonoră a populației • Inventarierea, reabilitarea, dotarea și întreținerea adăposturilor civile

GUVERNANȚĂ ȘI ADMINISTRAȚIE LOCALĂ

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
<ul style="list-style-type: none"> • Politica de investiții este una foarte ambițioasă și se remarcă o majorare semnificativă a resurselor alocate secțiunii de dezvoltare a municipality, atât din fonduri europene nerambursabile, cât și resurse proprii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluarea și prioritizarea politici de investiții, cu o planificare bugetară ce depășește posibilitățile actuale de finanțare. Evaluarea costurilor post-investiție și prioritizarea acestor investiții aliniate cu obiectivele strategice ale municipality și trendurile de la nivel european, mai ales în condițiile posibilității de a beneficia de fonduri europene nerambursabile.
<ul style="list-style-type: none"> • Performanța financiară a Primăriei Municipality Timișoara este una ridicată, în 2022 raportând venituri de aproape 1.5 miliarde RON, locul secund între municipality reședință de județ. • Creștere importantă a veniturilor în perioada 2021-2022, determinată inclusiv de o creștere importantă a capacității de absorbție a fondurilor europene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Consolidarea capacității de absorbție a fondurilor europene nerambursabile și menținerea unui flux continuu de venituri ținând cont de deschiderea apelurilor de finanțare pentru CFM 2021-2027, PNRR sau componenta REpowerEU. • Evaluarea posibilității de a accesa și programe europene conexe – în special Horizon 2020, dar și programe tip CERV sau ERASMUS ce pun accent pe o colaborare între administrația locală, mediul academic și mediul ONG.
<ul style="list-style-type: none"> • Costurile secțiunii de funcționare sunt în continuare ridicate (66% în 2022), deși în scădere comparativ cu anul precedent (77%). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajustarea cheltuielilor operaționale ale municipality și eficientizarea unor servicii publice pentru a beneficia de resurse adiționale pentru a îmbunătăți marja de operare a municipality.
<ul style="list-style-type: none"> • Costuri ridicate cu subvenția acordată operatorilor de termoficare și transport public (cca. 20% în 2022). 	<ul style="list-style-type: none"> • Costurile ridicate cu subvențiile publice pun o presiune sporită pe bugetul local și ar deveni nesustenabile în lipsa suportului Guvernului central. Eficientizarea celor doi operatori, urmărind o strategie strictă de îmbunătățire a

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
	indicatorilor economici, este necesară.
<ul style="list-style-type: none"> • Procesul de reorganizare administrativă, ce a presupus o nouă organigramă și un nou regulament de organizare și funcționare, răspunde unei nevoi la nivel intern: îmbunătățirea capacității de coordonare a activităților și proiectelor, evitarea suprapunerii de responsabilități și eficientizarea proceselor interne de lucru. • Procesul de formare și perfecționare a fost însă ignorat în ultimii ani, cu o nouă abordare asumată începând cu anul 2022. În condițiile unei noi organigrame, acest proces trebuie accelerat pentru a acoperi nevoile de la nivel individual și instituțional. 	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea politicii de formare și perfecționare, asumare unei strategii anuale și ajustarea și corelarea sa cu nevoile raportate de personalul instituției și viziunea de dezvoltare a municipalității. • Prioritizarea unei analize extinse a nevoilor de la nivelul administrației locale. • Evaluare anuală din perspectiva cost-beneficiu a programelor de formare și a eficienței acestora în îmbunătățirea capacității administrative la nivel municipal.
<ul style="list-style-type: none"> • Personal cu un grad ridicat de competență, format din funcționari publici și contractual cu o experiență îndelungată în administrația publică. Numărul de posturi vacante este în jurul valorii de 20%. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prioritizarea unei strategii de atragere a personalului aflat la început de carieră / personal care își dorește o carieră în administrația publică locală, în special în domeniile înalt calificate care sunt deja identificate ca fiind deficitare la nivelul administrației locale (urbanism arhitectură, IT, peisagism, etc.)
<ul style="list-style-type: none"> • Asumarea unei guvernări deschise de către administrația locală prin implementarea a numeroase instrumente de participare publică și măsuri de transparentizare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea și evaluarea impactului instrumentelor de participare publică. Monitorizare și evaluarea măsurilor dispuse pentru transparentizarea datelor publice. • Monitorizarea și evaluarea impactului liniile de finanțare la nivel local, inclusiv programului de bugetare participativă.
<ul style="list-style-type: none"> • Inițiativele de simplificare administrativă (atât în ceea ce ține de procesele de lucru, dar și relația cu cetățenii) trebuie accelerate. Această provocare persistă pentru toate administrațiile locale din România. 	<ul style="list-style-type: none"> • Procesele de simplificare administrativă trebuie prioritizate și monitorizate, respectiv evaluate, pentru a analiza impactul pe termen mediu și lung. • Crearea de parteneriate cu organizații non guvernamentale, alte administrații locale sau alți actori relevanți, inclusiv cu suportul voluntarilor de la nivelul instituției, poate ajuta la prioritizarea și o mai bună implementare a proceselor.

